

FYLAKRA

**maandblad
rond de
utrechtse
fysika**

JAARGANG 29, nummer 2.

FYLAKRA wordt uitgegeven door de vakgroepen en afdelingen van de subfaculteit Natuur- en Sterrenkunde van de Rijksuniversiteit Utrecht.

29e jaargang, nummer 2.

Redactie: H.L. Buerman, mw. W. Ficker, G.J. Hooyman,
G. Nienhuis, A. van Nieuwpoort, P. de Wit.

Druk: huisdrukkerij subfaculteit Natuur- en Sterrenkunde, Transitorium I.

NIEUW BESTUUR.

Met ingang van 1 maart j.l. is het Bestuur van de subfaculteit Natuur- en Sterrenkunde als volgt samengesteld:

Decaan	: prof.dr. P.J. Brussaard
Leden	: G. de Jong sr. dr.ir. J. van Nieuwkoop J.B.J. Smeets (studentlid) dr. P. Ullersma
Secretaris	: dr. P.J.Th. Zeegers.

75% gelukkig !

100% gelukkig ?

WELKOM.

Het VCNO rapport laat er geen twijfel over bestaan: 't aantal functionele hoogleraarsplaatsen in de theoretische fysica te Utrecht is het minimum dat nodig is om de goede reputatie van onze theoretische fysica te kunnen handhaven.

Tot voor kort waren er bovendien nog twee daarvan vacant en was er slechts één (persoonlijke) hoogleraar in de theoretische deeltjes fysica, n.l. ondergetekende. Gelukkig is dat nu veranderd. De gelederen zijn versterkt door de benoeming van dr. Bernard de Wit tot gewoon hoogleraar in de theoretische natuurkunde.

Ondergetekende kent Bernard al als medestudent in de Theoretische Natuurkunde in Utrecht, toen het Instituut voor Theoretische Natuurkunde zich nog op de Maliesingel bevond, verspreid over drie statige herenhuizen, en waar de belangrijkste wetenschappelijke discussies plaatsvonden in een vochtige ruimte half onder de grond. Over "bezuinigingen" werd, zover ik weet, nooit gepraat.

Na het wetenschappelijk onderzoek waren het de studentenbewegingen die de gemoederen bezighielden.

De Wit en ondergetekende waren beide deelnemers aan het groot Studentenseminarium 1967-1968. Als ik de getallen zou mogen extrapoleren dan zouden we over zo'n jaar of twintig zeker acht hoogleraren theoretische natuurkunde op het Instituut kunnen aantreffen uit het groepje dat nu het Groot Seminarium volgt.

Beiden werden wij kort na elkaar promovendi van prof.dr. M. Veltman. De hoge-energiefysica werd toen gekenmerkt door het nog volledig afwezig zijn van enig zicht op een theorie voor de sterke interacties. Van de vele rivaliserende theoretische benaderingen was die van de veldentheoretische modellen, geplaagd door divergentieproblemen, slechts een vage schim. Maar de uitdagingen waren groot, en ik herinner mij hoe we als klein, maar enthousiast, groepje studenten deelnamen aan één van de weinige Nederlandse zomerscholen die op dit gebied werden georganiseerd, in Aerdenhout, Zeeuw Vlaanderen.

Veltman had dus toch zijn gewicht gezet op de veldentheoretische methode. En toen de euforie over de ijktheorieën aanbrak deed ook Bernard daaraan actief mee.

Zijn proefschrift in 1973 handelde over zijn constructie van één van de eerste moderne veldentheorieën die ook de sterke wisselwerking in rekening nam.

Kort daarna ging dr. De Wit naar de Universiteit van Stony Brook op Long-Island en hij werd één van de pioniers van een theoretische ontwikkeling die in de loop der jaren steeds meer het denken van deeltjesfysica is gaan beïnvloeden: de supersymmetrie (een andere pionier was dr. P. van Nieuwenhuizen, ook een Utrechts produkt).

Supersymmetrie zou men kunnen opvatten als een soort goddelijke eigenschap die een veldentheoretisch systeem zou kunnen bezitten en die zou bewerkstelligen dat het onderscheid tussen deeltjes met een heeltallig spin (bosonen) en deeltjes met halftallige spin (fermionen) zou wegvallen. Uiteraard is die situatie in onze natuur niet gerealiseerd maar men zou zo'n theorie als uitgangspunt kunnen kiezen, waarna dan een apart mechanisme moet worden gezocht dat fermionen en bosonen verschillend maakt.

Eén zo'n mechanisme zou zijn: "spontane symmetrie-breking". Bij "gewone" ijktheorieën was dit het antwoord op alle vragen gebleken.

Hier echter niet.

Je zou massa-loze spin $\frac{1}{2}$ deeltjes moeten hebben. Voor de hand liggende kandidaten hiervoor zijn de neutrino's, maar mede door het werk van De Wit weten we dat deze niet de hiervoor benodigde eigenschappen bezitten.

De Wit heeft zich nu gespecialiseerd op het gebied van de "supergravitatie" en in samenwerking met diverse andere auteurs (o.a. Van Nieuwehuizen, Freedman, Van Holten) produceerde hij talrijke publicaties op dit gebied.

Vóórdat hij naar Utrecht kwam was De Wit inmiddels werkzaam als theoreticus op het NIKHEF-H in Amsterdam, maar nog steeds onderhoudt hij nauwe contacten met de Universiteit in Stony Brook.

Uit onze studietijd weet ik dat Bernard zeer verdienstelijk piano speelt, maar dit niet zo dikwijls laat merken. Met zijn gezin woont hij in Muiden.

Wij heten hem, zijn vrouw Liesbeth, en de kinderen Maarten en Karen hartelijk welkom.

Gerard 't Hooft.

SUBFACULTEITSRAAD (nov./dec. 1984)

De versnellers in onze subfaculteit worden steeds minder gebruikt door de vakgroep kernfysica en steeds meer door andere vakgroepen. Het bestuur vindt het dan ook redelijk in afwachting van een definitieve regeling het beheer op te dragen aan een driemanschap. Deze beheerscie. zal bestaan uit onze secretaris, iemand van de vakgroep kernfysica en iemand aan te wijzen door de vakgroep Technische Natuurkunde.

"And what's more, my fast breeder reactor is a lot faster than your fast breeder reactor."

Van het reorganisatiefront is geen nieuws te melden. Behalve dan dat het lang verwachte VCNO-rapport er is. Het mag niet vermenigvuldigd worden, want het moet nog gedrukt bij de staatsdrukkerij en anders hebben die niets meer te doen. Het exemplaar ligt bij de bibliotheken. De voor Utrecht belangrijke passages zijn toch gefotokopieerd en rondgezonden.

Nu is het uiteraard zo dat de verkenningcie. veel mensen geraadpleegd heeft en het is dus niet uitgesloten dat de onderzoeken geleid door mensen die gehoord zijn er iets beter afkomen dan andere. Dit is ook een raadslid - goed ingevoerd in de Nederlandse natuurkunde - opgevallen. Alhoewel de adviseurs van de cie. anoniem moeten blijven zijn in het rapport soms letterlijk passages uit het advies overgenomen. De woordkeus en de stijl verbreekt de anonimiteit. Er staat dan inderdaad dat het werk van de geraadpleegde van zeer hoge kwaliteit is en met zeer geavanceerde apparatuur geschiedt. Dat eenzelfde onderzoek elders in het land van minstens even hoge kwaliteit en met zo mogelijk nog geavanceerder apparatuur geschiedt wordt niet vermeld.

De voorzitter weet dat dit probleem bestaat, maar dat dit haast onvermijdelijk is. We zullen wel oog moeten hebben voor deze subjectiviteit.

De cie. verwijt ons in haar rapport conservatisme. Met ons kroondocentenbeleid spelen wij niet in op door de cie. belangrijk geachte stromingen in de natuurkunde. Wij bestrijden dit. Door onze volle medewerking te geven aan de komst van Meteorologie en fysische oceanografie halen we een stuk fenomenologische natuurkunde in huis. Het bestuur heeft wel met de cie. over dit vermeend conservatisme gesproken. Hebben wij een kroondocentenbeleid? Kunnen we dit hebben? Het aantal hoogleraren bij ons moet terug van 33 naar 24, wellicht nog verder. Dit betekent dat het uitermate dubieus is of een hoogleraar die met emeritaat gaat vervangen kan worden door iemand met een andere leeropdracht. De cie. heeft dit goed begrepen. Als het bij ons een puinhoop was zou er wel wat anders in het rapport gestaan hebben. Wellicht bedoelt de cie. voorzichtig dat er onder de kroondocenten gedwongen ontslagen zouden moeten vallen. Maar wie denkt daar nu aan.

Het VCNO-rapport is erg gericht op technisch toegepaste natuurkunde. Uitbreiding van deze vakgebieden wordt aanbevolen. Wij volgen dit al zo goed mogelijk, maar afbreken van groepen die goed werk verrichten t.b.v. andere lijkt het bestuur niet juist. Dan maar het conservatisme zoals de VCNO dit ziet. Wij zullen het rapport ter harte nemen maar niet blindelings volgen.

De overname van MFO vordert gestaag. Men is bezig met het onderwijsaspect van het geheel en hoopt dit binnenkort af te ronden.

Ieder jaar krijgt iedere vakgroep een bepaald budget, minder dan zij vroegen maar naar redelijkheid vastgesteld. In deze budgetten is meestal geen ruimte voor onverwachte tegenvallers. Er zou dus een centrale zgn. calamiteitenpot moeten komen. Lasers kunnen breken evenals versnellerbuizen en zonder die dingen kan de vakgroep, die de klap incasseert, niet werken.

De raad besluit gedeeltelijk bij te dragen in de kosten verbonden aan stroppen die AMF en VS hebben moeten incasseren.

We krijgen een nieuwe subfacultaire computer, de VAX 785 gaat de PDP 11/70 vervangen. Er moet trouwens nog meer vervangen worden, vindt het bestuur. Onze automatiseringsdeskundige gaat weg. Juist de overgang van de ene naar de andere computer levert veel werk op, temeer daar deze hele overgang snel bekeken moet zijn. Drie maanden nadat de VAX gekomen is gaat de 11/70 weg. De wervingsactie moet trouwens snel op gang komen, op 1 april komt de VAX. Moet de wetenschapsctie. hier niet over geraadpleegd worden? In principe niet, deze cte. adviseert alleen over bezetting van wetenschappelijke posten. Dit is eigenlijk alleen een zaak voor de personeelsctie. en een eventueel te benoemen cte. Maar ja, tegenwoordig

scheelt een man hier een man elders. Kan de wet. cie. deze belangen afwegen?

De nieuwe deskundige heeft trouwens maar een zeer tijdelijke taak, hij moet de 'overgang' begeleiden. Kan een tijdelijke aanstelling niet. De reken-tuigcie. en met haar veel raadsleden vinden van niet. We hebben toch al een grote achterstand op automatiseringsgebied. Er is nog zeer veel werk te doen. De raad besluit de zaak nog even aan te houden tot de volgende vergadering. Tenzij de pers. cie. accoord gaat en de wet. cie. niet tegen is.

Regelmatig dienen vakgroepen aanvragen in voor nieuwe promovendi. Er is maar een beperkt aantal posten te verdelen en de wet. cie. adviseert het bestuur w.b.d. te toe te kennen aanvragen. De cie. heeft hier een zeer belangrijke taak. Een goede wetenschapsbeoefening is noodzakelijk, zelfs voor het overleven. Hierbij zijn promovendi onont-beerlijk. Het toekennen bepaalt dus in wezen welke vakgebieden gesteund en welke afgebroken worden. De voorzitter van de wet. cie. - voor het laatst in functie - deelt de raad mee welke criteria de cie. hanteert. De kwaliteit van het desbetreffende onderzoek is belangrijk, daarbij wordt tevens gekeken of het onderzoek steun krijgt van de 2e geldstroom en of het onder de voorwaardelijke financiering valt.

De cie. kijkt ook of de promovendus actieve en goede begeleiding krijgt. Uiteraard is van belang of het onderzoek binnen onze subfaculteit toekomst heeft en of de evenredige verdeling van onderzoek gehandhaafd blijft.

Meestal is er nog geen kandidaat beschikbaar omdat deze overwegingen vooraf gaan aan de open sollici-tatieprocedure, maar sporadisch komt het voor dat er een zo'n geschikte kandidaat is; dit feit wordt dan ook in de overweging wordt meegenomen.

Als de aanvragen binnenkomen - meestal meer aanvragen dan er posten beschikbaar zijn - komt de cie. bijeen. Ieder lid maakt dan een prioriteitenlijst op en na afloop worden deze lijsten vergeleken en besproken. Veelal is er een grote overeenstemming tussen de lijsten. Hoe ieder lid de bovengenoemde criteria gebruikt heeft is niet duidelijk en kan dit ook niet zijn. De criteria lopen door een en zijn verwant. Er komen wat vragen en opmerkingen uit de raad maar het betoog van de voorzitter van de wet. cie is eigenlijk zo volledig geweest, dat de discussie niet veel nieuws oplevert. Natuurlijk zijn FOM-steun, ZWO-steun, infrastructuur en dwarsverbanden tussen vakgroepen belangrijk. De raad is het eigenlijk wel eens met de wet. cie.

De decaan dankt de scheidende voorzitter van de wet. cie voor zijn inzet gedurende vele jaren.

Tot de volgende keer, Piet de Wit.

DE BEDRIJFSARTS OP DE WERKPLEK.

Vanaf 1 maart j.l. houdt de bedrijfsarts, dr. A. Vernooy, elke maandagmiddag van 14.30 - 15.30 spreekuur in kamer 153 van het Laboratorium voor Experimentele Fysica, speciaal voor de medewerkers van de subfaculteit Natuur- en Sterrenkunde.

Afspraken voor een bezoek aan dit spreekuur moeten, als steeds, gemaakt worden via de administratie van de dienst Bedrijfsgezondheids Zorg, tel. 53.4713.

"Hoe moet ik nou weten dat je hier allergisch voor bent, als je me dat niet vertelt!!"

EEN NIEUW SOORT LIFT.

Als een komische passage uit een boekwerk doet deze brief aan van een man die zijn verzekeringsmaatschappij een niet bepaald alledaagse schade mededeelde. Toch is de brief niet verzonnen, het is een document van onvrijwillige humor.

Zeër geachte verzekering,

Nadat ik nu in het ziekenhuis ben en weer kan schrijven moet ik u, zeer geëerde verzekering, vragen mijn bij een ongeval geleden schade als volgt te noteren:

Ik had van de bouw van mijn kleine huisje nog wat bakstenen over en had deze wegens de droogte op zolder opgeslagen. Nu wilde ik echter een kippenhok bouwen en daartoe de boven opgeslagen stenen gebruiken. Daarvoor bedacht ik me de volgende machinerie:

De zolder heeft aan de buitenkant een deur, waaruit ik een balk bevestigde en daaraan een stok met een rol, waarover ik een touw liet lopen. Aan het touw had ik een houten kist bevestigd die ik dan omhoog trok; het touw had ik dan beneden aan een paaltje vastgebonden. Nu ben ik naar boven gegaan en heb de stenen in de kist geladen; dan ben ik weer naar beneden gegaan en wilde de stenen in de kist aan het touw langzaam laten zakken. Ik knoopte het touw los, had er echter niet aan gedacht dat de stenen in de kist zwaarder waren dan mijn persoon. Toen ik bemerkte dat de stenen zo zwaar waren, hield ik het touw goed vast opdat de stenen niet naar beneden zouden vallen en kapot gaan, want die had ik toch nodig voor mijn kippenhok. Zo gebeurde het dat de stenen mij aan het touw naar boven trokken, waardoor de kist mijn linkerschouder opengescheurd heeft toen wij elkaar in het midden tegenkwamen.

Overigens ben ik de kist goed voorbij gekomen. Heb echter boven mijn hoofd gestoten en wel eerst aan de stok en daarna aan de balk.

Ondanks dat heb ik toch het touw vastgehouden om niet naar beneden te vallen.

Op hetzelfde ogenblik echter is de kist met de stenen beneden op de grond gekomen. Door de heftige stoot is de bodem eruit gebroken en zo kon het gebeuren dat de kist weer lichter werd dan ik. Het gevolg daarvan was, dat ik als het zwaardere deel weer naar beneden suisde en de omranding van de kist naar boven, waarbij wij elkaar weer in het midden tegenkwamen. Daarbij schramde wat er over was van de kist mijn rechterschouder.

Toen de kist boven was, viel ik beneden zo ongelukkig op de grond, dat ik mijn rechterbeen gebroken heb en meteen in onmacht viel. Alleen daardoor kon het gebeuren dat ik het touw losliet, wat het gevolg had dat de kist, weliswaar zonder bodem, als een peer van boven op mij viel en mij zo ongelukkig trof dat ik binnenkort boven en onder een gebit aangemeten krijg. Dat de schade niet nog groter is geworden, dank ik aan uw verzekeringsagent, bij wie ik een ongevalsverzekering moest ondertekenen en bij wie ik na herstel van mijn gezondheid en mijn tanden de rekening zal afgeven. Als u deze voldaan hebt, zal ik u in ons dorp aanbevelen.

(uit F.A.Z. TU 11 (7 juli 1970)).

EEN SENIOR-DOORSTROMER

Een gangbaar antwoord op de vraag of Dr. Nauta aanwezig is, luidt: " 'k Heb hem nog niet gehoord."

Dat antwoord zal in het generatorengebouw in de toekomst vaker klinken. Sinds kort is Nauta namelijk voor 50% van zijn nominale arbeidstijd in dienst van de Faculteit. Hij gaat zijn vleugels breder uitslaan. Bij deze benoeming en bij het aanvaarden van deze uitdaging, past een gelukwens.

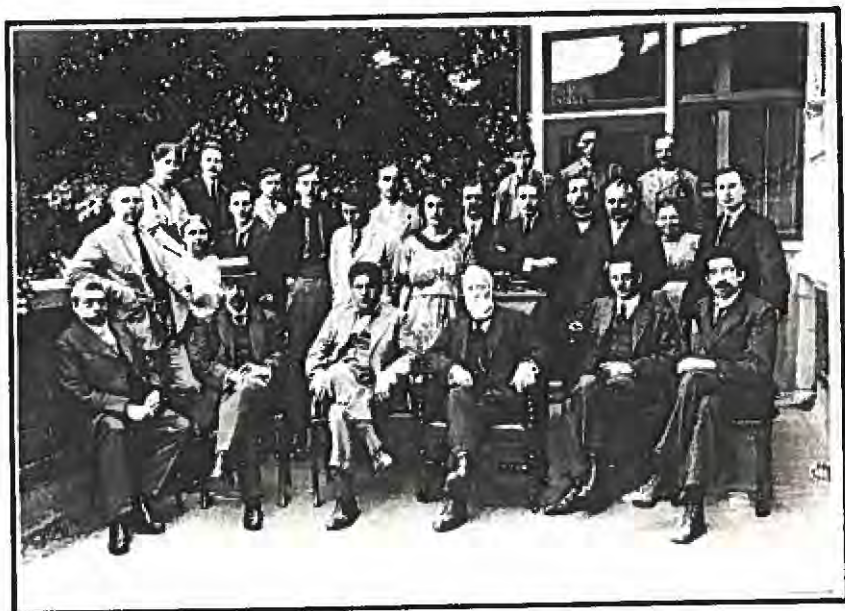
We kennen Nauta als een man met diverse, ook extra-curriculaire, kwaliteiten. Om er een paar te noemen: colloquiumcommissaris, violist, reglementen-expert (reglementencommissie noemen sommigen hem), interdisciplinair onderzoeker, goochelaar, etc. In zijn nieuwe functie zal deze senior-doorstroomer al die kwaliteiten nodig hebben. Plus nog een paar andere, want de facultaire tijden zijn woelig.

C. van der Leun

"Listen, there's nothing wrong with being ambitious."

NOGMAALS 1923

In het Fylakra-nummer van maart 1984 konden we u een groepsfoto van Utrechtse fysici uit 1923 laten zien. Mevrouw van Cittert heeft ons met nog een foto uit dat jaar verrast.

U ziet vooraan v.l.n.r.: G.Koolschijn (chef werkplaats), Prof.W.J.H.Moll, Prof.L.S.Ornstein, Prof.W.H.Julius, Dr.P.H.van Cittert en Dr.M.Minnaert.

Tweede rij: Dr.K.F.Niessen, Mej.Ans Huffnagel, C.J. Brester, H.B.Dorgelo, W.J.D.van Dijck, Mej.Dr.Rassa Riwin, ?, H.A.C.Denier van der Gon, Struik (chemische kamer), W.Jezeer (amanuensis), Mw de Ruiter, M.J. Druyvesteyn.

Bovenste rij: Mej.C.E.(Lilie) Bleeker, L.Hobma, Verkerk (werkplaats), G.Bremer, ?, ?, ?.

Deze keer blijven er maar 4 vraagtekens. Ik nodig weer de lezers uit, de ontbrekende namen te helpen vinden. Tot mijn genoegen hebben oude getrouwen van het Fysisch Lab me drie namen geleverd, die bij de eerste foto ontbraken: aan W.van Dijck's linkerhand staat Jo Modderman (destijds chemiestudente), recht onder Struik

staat toch A.N.van Straten (later opvolger van Kool-
schijn in de werkplaats) en aan zijn rechterhand de
electrotechnicus Verkerk.

Ik hoop ook nu weer op uw reactie.

G.J.Hooyman

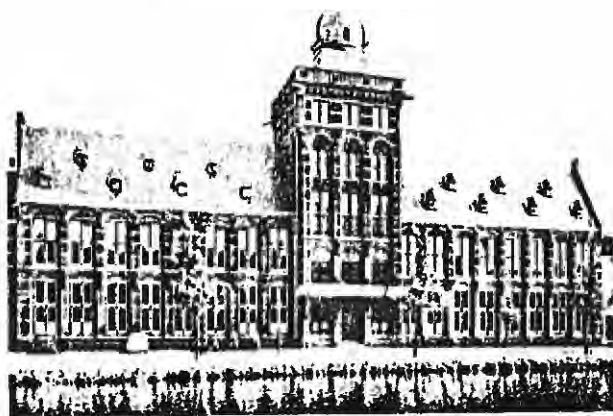
TECHNISCH TENTOONSTELLINGSCENTRUM TTC.

Het in 1975 opgerichte TTC is een onderdeel van de Technische Hogeschool te Delft.

Het TTC wil een brug slaan van de techniek naar de maatschappij onder meer door:

- inzicht te geven in de natuurwetten en de principes van historische en hedendaagse apparatuur;
- aandacht te vestigen op de cultuurhistorische betekenis van de natuurwetenschappen en de techniek;
- belangstelling te wekken voor de techniek en haar maatschappelijke functie aan de hand van recente en historische technische ontwikkelingen in samenhang met hun maatschappelijke gevolgen.

Het tracht dit onder meer te bereiken door het maken, c.q. organiseren van tentoonstellingen en het opbouwen van technische collecties.

Het gebouw van de Technische Hogeschool aan de Kanaalweg 4 te Delft. De begane grond hiervan is ingericht voor het Technisch Tentoonstellingscentrum.

Tentoonstellingen.

De tentoonstellingen in het TTC kunnen ruwweg worden verdeeld in tijdelijke en permanente exposities.

In sommige tijdelijke tentoonstellingen wordt door middel van objecten, foto's, documenten en tekst een inzicht gegeven in ontwikkelingen in heden en verleden van een bepaalde techniek of wetenschap met hun maatschappelijke gevolgen.

In andere tentoonstellingen daarentegen valt de nadruk meer op basisprincipes van natuurwetten en historische en moderne technische apparatuur, waarbij veelvuldig gebruik wordt gemaakt van opstellingen die door het publiek kunnen worden bediend of in bedrijf worden gesteld. Ook kan het gebeuren dat in tijdelijke tentoonstellingen met uitleg van basisprincipes historische ontwikkelingen worden getoond.

Af en toe brengt het TTC tentoonstellingen op kunstzinnig gebied, vooropgesteld dat er tussen de getoonde kunst en de techniek een nauwe relatie bestaan. Men kan hierbij bijvoorbeeld denken aan schilderijen die technische of industriële objecten tot onderwerp hebben.

De in het TTC permanent opgestelde tentoonstelling HOLOGRAFIE, bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt verklaard wat holografie is, hoe men hologrammen maakt, hoe de drie-dimensionale beelden ontstaan, welke soorten hologrammen er zijn en tenslotte worden nog enkele technische toepassingen behandeld. Deze theorie wordt toegelicht met een aantal opstellingen, waarvan een deel door het publiek zelf kan worden bediend. In het tweede deel is een 30-tal hologrammen geëxposeerd.

In de holografie houdt men zich onder meer bezig met het maken van drie-dimensionale beelden van objecten. Vaak lijken de beelden zo echt, dat men overtuigd is door een venster naar een daar achter geplaatst reëel voorbeeld te kijken. Sommige hologrammen geven zelfs een beeld, dat gedeeltelijk vóór het hologram is gelegen.

Er bestaan verschillende soorten hologrammen. Allereerst maakt men onderscheid tussen transmissie- en reflectiehologrammen, afhankelijk van het feit of het beeld ontstaat na reflectie tegen of transmissie door het hologram. Voorts kent men nog de regenboog- en multiplexhologrammen.

Deze laatste zijn dubbel interessant, omdat hierbij een beweging is "ingevroren", die tot leven gebracht kan worden door al kijkend langs het hologram te lopen.

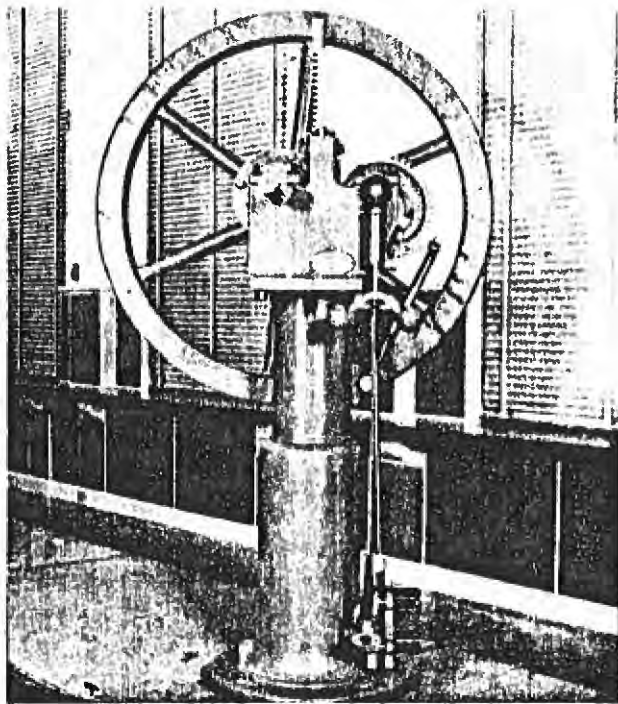
Voorts is in het TTC permanent een selectie uit de collectie VERBRANDINGSMOTOREN van het TTC te zien.

COLLECTIES.

Het TTC is nog bezig aan de opbouw van collecties. Het bezit reeds een waardevolle verzameling op het gebied van verbrandingsmotoren en stoommachines. Het TTC is altijd geïnteresseerd in informatie over historische technische objecten, zoals apparaten, machines, instrumenten en archivalia (foto's, tekeningen, documenten, brochures, fabriekscatalogi, enz.), die eventueel in de collectie kunnen worden opgenomen.

HOE KOMT MEN BIJ HET TTC?

Het TTC is gevestigd in het gebouw Kanaalweg 4 te Delft.

Atmosferische motor van Otto & Langen, omstreeks 1870. Waarschijnlijk de oudste verbrandingsmotor die nog in Nederland aanwezig is. Collectie TTC.

Men kan het TTC bereiken:

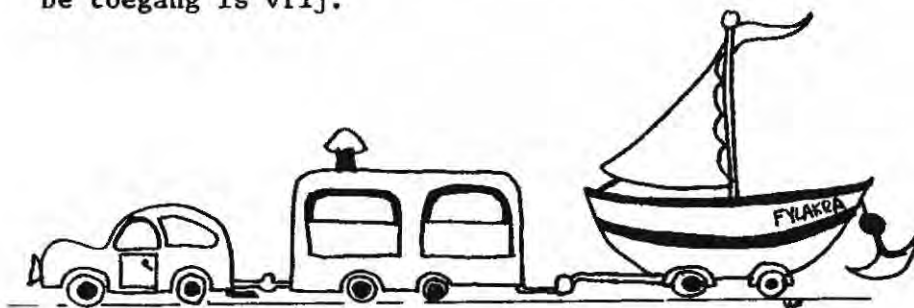
met bus 60 vanaf het station Delft. Uitstappen Oostplein. Bij het kanaal begint de Kanaalweg. Vóór de brug over het kanaal linksaf slaan en de Kanaalweg volgen.

Te voet vanaf het station Delft. De route is met borden aangegeven. Loopduur: ca. 15 minuten.

Per auto vanaf rijksweg 13 en afslag Delft-Pijnacker nemen. Afslag volgen tot het tweede verkeerslicht en dan linksaf slaan. Hierna direct weer rechtsaf (Botaniestraat) en bij het bereiken van de Kanaalweg (ca. 200 m.) links af.

Het TTC is dagelijks geopend, behalve op feestdagen, van 10 - 17 uur. Op zondag van 13 - 17 uur.

De toegang is vrij.

VAKANTIEGELD 1984/1985.

De Minister van Binnenlandse Zaken heeft op vrijdag 22 maart j.l. besloten de AOW/AWW-premieoperatie niet vóór 1 juni 1985 te laten ingaan. Hij blijft overigens wel op het standpunt staan dat, ondanks dit uitstel, de vakantietoe-slag over de periode van 1 juni 1984 tot 1 april 1985 in maart moet worden uitbetaald. Het Bestuur van de Universiteit zal zich aan dit standpunt conformeren.

De opdracht tot betaling van de vakantietoelage over de periode van 1 juni 1984 tot 1 april 1985 is onlangs gegeven. De bijschrijving op de rekening van de medewerkers zal, afhankelijk van de snelheid van afhandelen door bank of girocentrale, plaatsvinden voor Pasen.

De specificatie van deze betaling zal enige dagen later worden toegezonden.

De vakantietoelage over de maanden april en mei 1985 zal in mei 1985 worden uitbetaald.

Afdeling personeelszaken.

VUT

Sinds 1 november 1979 kunnen ambtenaren bij de rijksoverheid vervroegd uittreden, dat wil zeggen voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar.

Oorspronkelijk lag de uittrede-leeftijd op 63 jaar, per 1 oktober 1980 werd dat 62; per 1 oktober 1981 62 en per 1 oktober 1982 werd dat 61 jaar.

Op 1 juli 1984 is de VUT-regeling een VUT-wet geworden.

Grote veranderingen heeft dat niet met zich gebracht, maar wel is er een groep VUT-gerechtigden bijgekomen n.l. ambtenaren die nog geen 61 jaar zijn maar wel 40 of meer dienstjaren hebben.

Om een inzicht te krijgen in het (te verwachten) deelnemingspercentage aan de VUT-regeling wordt door de Rijks Psychologische Dienst jaarlijks een onderzoek gehouden onder die ambtenaren die in het jaar daarop van de VUT-regeling gebruik kunnen maken.

In de tweede helft van 1983 werd aan 2.573 ambtenaren een enquêteformulier gezonden. Gereageerd werd door 2.414 personen (94%) Een voor een post-enquête zeer hoge respons, die mede hierdoor in grote mate representatief was voor de totale groep.

Van die 2.414 ambtenaren antwoorden: 1.330 (55%) met VUT te zullen gaan; 403 (17%) niet met VUT te zullen gaan; 399 (16%) het nog niet te weten en 360 (11%) niet met VUT te kunnen omdat ze niet aan de voorwaarden, waarvan de belangrijkste is een ononderbroken diensttijd van 10 jaar direct voorafgaande aan de (VUT)ontslagdatum, voldoen.

Het percentage ambtenaren dat opgeeft met VUT te gaan is de laatste 3 jaar duidelijk gestegen. Dit gaat gepaard met een daling van het percentage ambtenaren dat zegt niet met VUT te gaan of het nog niet weet.

De keuze voor VUT-deelname schommelt in de meeste salarisschalen rond het gemiddelde van 55%. Er zijn 3 uitzonderingen:

- in de schalen 90 - 115: 66%
- in de schalen 1 - 18: 47%
- in de schalen 151 en hoger: 28%.

(bron: "Snelle berichtgeving").

NATUURKUNDIG GEZELSCHAP UTRECHT.

Dinsdag, 16 april 1985: dr. F.W. Lindemans (Heerlen): "Zijn pacemakers interessant voor fysici?".

Per jaar ontvangen ongeveer 250.000 patiënten in de gehele wereld een pacemaker.

In vrijwel alle gevallen is het doel van deze ingreep een te lage hartfrequentie te voorkomen. Sinds de eerste implantatie in 1958 in Zweden plaats vond, zijn de levensduur, betrouwbaarheid en klinische mogelijkheden van de pacemaker enorm toegenomen. Deze verbeteringen zijn zowel te danken aan vooruitgang in de techniek als ook aan een beter inzicht in de processen die een rol spelen bij de interacties tussen de pacemaker en het lichaam. Speciaal dit laatste terrein heeft een aantal voor (bio)fysici interessante aspecten.

Dinsdag, 14 mei 1985: prof.dr. G.A.M. Kempen (Nijmegen): "Kunstmatige intelligentie en natuurlijke taal".

Een van de belangrijkste onderwerpen uit de Kunstmatige Intelligentie betreft het begrijpen en produceren van zinnen en teksten uit natuurlijke talen. Op dit gebied zijn interessante vorderingen gemaakt die hier en daar reeds hebben geleid tot commerciële toepassingen. Zo heeft men in de Verenigde Staten "dialogsystemen" gebouwd die het mogelijk maken om in gewone taal te communiceren met computers (m.n. expertsystemen en databanken). De eerste commerciële resultaten zijn reeds geboekt. Ook de programmatuur voor tekstverwerking wordt beïnvloed door de Kunstmatige Intelligentie. Allerlei modules zijn in ontwikkeling die met behulp van taalkennis de linguïstische vorm van teksten bewaken ("auteursystemen").

In deze lezing zal worden uiteengezet hoe dialoog- en auteurssystemen werken en waar bij de huidige stand van de taaltechnologie hun beperkingen liggen.

In Nijmegen wordt sinds januari 1983 gewerkt aan de bouw van een geïntegreerd Nederlandstalig dialoog- en auteursstelsel. De stand van zaken in dit project zal worden toegelicht, indien mogelijk met behulp van computerdemonstraties.

De vergaderingen zullen worden gehouden in een collegezaal van Transitorium I.
De aanvang is 20.00 uur.

HET ISP

Het ISP is onder ons vermoedelijk het best bekend bij de nachtelijke experimentatoren. De ISP-automobielen vertrekken namelijk al voor dag en dauw, en keren terug "na kantooruren". Ze bezoeken scholen voor VWO en HAVO over heel Nederland. Apparaten vullen de auto's tot de nok, als sardientjes in een blik.

Deze onderneming stelt leerlingen van de hoogste klassen van VWO en HAVO in de gelegenheid te experimenteren met ioniserende stralen (vandaar de naam: Ioniserende Stralen Project). De activiteiten worden zeer gewaardeerd, zowel door de scholen - zoals blijkt uit een overstelpend aantal aanvragen voor een bezoek -, als door het ministerie van onderwijs dat voor de financiering zorgt.

De ministeriële waardering is onlangs nog eens duidelijk onderstreept. Er zijn namelijk middelen beschikbaar gesteld voor het aantrekken van een derde medewerker en het aanschaffen van een derde gevulde auto (in het vakjargon een "reizend centrum" genaamd). Een welkome variant op de gebruikelijke krimp- en bezuinigingsberichten.

In onze gelukwens betrekken we

- "De Kezen" (Kastrop en Van Koeveringe), die als kleine ondernemers van 's morgens vroeg tot 's avonds laat op pad zijn,
- Theo Hey, die vanuit de didactiekgroep stimulerend leiding geeft, en
- Dr. R.L. Krans, de Utrechtse oer-didacticus, die aan de wieg stond van dit succesvolle project.

C. van der Leun

VERHUIZING UITWIJK.

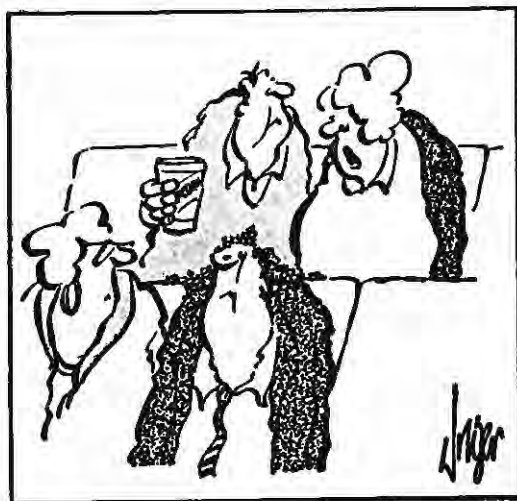
De Uitwijk gaat verhuizen naar Transitorium I.

In verband hiermede is de Uitwijk gesloten van maandag 25 maart t/m dinsdag 30 april.

De geplande filmprogramma's op 16 april ("Broadway Danny Rose"), 19 april "Poltergeist"), 23 april ("Raiders of the Lost Ark") en 26 april ("Escape from New-York") gaan gewoon door in Transitorium II, zaal 001, van 12.00 - 14.00 uur.

Gedurende de verhuizings- en inrichtingsperiode zijn de Uitwijkmedewerkers telefonisch te bereiken op nummer 53 34 02.

Op 1 mei gaat de Uitwijk weer open.

"Ik heb je nog zo gezegd geen popcorn te eten als je de hik hebt".

ZONDER TITEL

Vorig najaar is Transitorium I verrijkt met een kunstwerk tegen een van de wanden van de hal bij de kantine.

Een zwart-wit-foto in Fylakra doet geen recht aan het oeuvre, u moet bijgaande foto van de plaatsing dan ook vooral zien als een aansporing om eens te komen kijken.

De maker (1982) is D.van Berkum, eigenaar is de gemeente Utrecht, die er eigenlijk geen geschikte plaats voor heeft kunnen vinden.

Onder de naam "Zonder Titel" is in grafiet, oliepastel en acryl een tekening op papier gebracht, in blokken achter glas geplaatst.

Kom eens langs om te zien hoe wonderwel het geheel - eigenlijk toevallig - harmonieert met de wand van betonblokken.

gjh

Personalia

In dienst traden:

M.J. van Dort, promovendus bij Vaste Stof
 A.G.M. van Hees, post-doc medewerker bij
 Kernfysica
 P. Kuik, promovendus bij AMF
 E. van Meijgaard, promovendus bij Theoretische
 Natuurkunde
 R. Scheurwater, promovendus bij Sterrenkunde
 mw. Y. Sweers, adm.medew. bij Didaktiek
 P.A. Zeijlmans van Emmichoven, promovendus bij AMF

Uit dienst gingen:

M.A. Burschka, promovendus bij Theoretische
 Natuurkunde
 T.G. Cats, promovendus bij AMF
 R.H. van Gent, promovendus bij Sterrenkunde
 W. de Graaff, hoogleraar in de Sterrenkunde
 A.G. Kuiper, promovendus bij AMF
 R.H.J. Tanke, promovendus bij Technische
 Natuurkunde
 mw. E. Verhoeff-Kurver, adm.medew. bij Theoretische
 Natuurkunde
 P. Zuidema, wet.stafmedew. bij M.F.F.

rectificatie: in het vorige nummer werd de heer G.
 Achterberg als promovendus bij Sterrenkunde
 vermeld. Dit moet zijn: post-doc medewerker.

Doctoraal examens 14. januari 1985.

Theoretische natuurkunde: J.J.H.C. Colle.

Experimentele natuurkunde: M.J. van Dort, M.A.J.R. Eligh, A.E.M.J. Fischer, H. Haitjema, G. Loois, R.I.J. Olthof, J.B. Oude Elferink, H.W. van Westerveld, G.W. de Zwart.

Doctoraal examens 25 februari 1985.

Theoretische natuurkunde: P.G. Bouwknecht (cum laude), M.S.T. van de Kragt, R. Scheurwater.

Experimentele natuurkunde: H. Schut, M.H.Vos, A.A. Wolters, P.A. Zeijlmans van Emmichoven.

Examen MO-B natuurkunde: J.P. van den Brink.
J.M.W. Kok.

Geslaagd voor het diploma EHBO: mw. E. Leenart (bureau van de subfaculteit) en de heer J. Rütze (subcentrale werkplaats fysica).

